

झरुल डनरवी आडनर:-
डरुल हसडुडडरुल. अडड.
नू डूड डूड आडर.

आ झरुल डडू तू आवी अनू झरुलू
डरुनलूड करुव

www.pravinvankar.com

सरुल अूडन करू.

ક્રમ	ધોરણ-૧- ગુજરાતી પ્રથમ સત્ર તથા દ્વિતીય સત્ર
૧	સાદાં, પરિચિત અને જાણીતાં જોડકણાં, કવિતાઓ, ગીતો અને વાર્તાઓ સમજૂતી કરવા સાંભળે છે.
૨	પરિચિત પરિસ્થિતિમાં વાતચીત અને સંવાદ સમજે છે.
૩	પરિચિત પરિસ્થિતિમાં મૌખિક વિનંતીઓ અને સાદી સૂચનાઓ સમજે છે.
૪	સાંભળેલી વીગતોમાંથી મુખ્ય વિચારો સમજે છે.
૫	સાદાં વાક્યો સાચી રીતે અનુકરણ કરીને બોલે છે.
૬	જૂથમાં હાવભાવ અને અભિનય સાથે જોડકણાં, કવિતાઓ અને ગીતો મુખપાઠ કરે છે.
૭	સાદા પ્રશ્નોના જવાબ આપે છે.
૮	અક્ષરમાળાના અક્ષરોને અલગ-અલગ રીતે અને શબ્દોમાંથી ઓળખે છે.
૯	કાળા પાટિયા, ફ્લેશકાર્ડ્સ વગેરે પર હાથે લખેલા કે છાપેલા મોટા અક્ષરો વાંચે છે.
૧૦	સાદા પરિચિત શબ્દો (ત્રણ-ચાર અક્ષરથી મોટા ન હોય તેવા) મોટેથી વાંચે છે.
૧૧	વ્યંજન, સ્વર, માત્રા અને જોડાક્ષરોનું અનુલેખન કરે છે.
૧૨	વ્યંજન, સ્વર, માત્રા અને જોડાક્ષરોનું શ્રુતલેખન કરે છે.
૧૩	સાદા પરિચિત શબ્દો અને સરળ વાક્યો લખે છે.
૧૪	શબ્દોના પ્રત્યયને આધારે શબ્દો વચ્ચેની સમાનતાઓ વિશે સભાનતા કેળવે છે.
૧૫	આશરે પંદરસો જેટલા શબ્દો વાંચી એ શબ્દોનું અર્થગ્રહણ કરી શકે છે.
ક્રમ	ધોરણ-૨- ગણિત પ્રથમ સત્ર તથા દ્વિતીય સત્ર
૧	વસ્તુઓ અને ચિત્રોની મદદથી ૧ થી ૫૦ ગણે છે.
૨	૧ થી ૫૦ સુધીના આંકડા ઓળખે છે અને તેમને સંખ્યાઓ સાથે સરખાવે છે.
૩	૧૦ થી ૨૦ સુધીની સંખ્યાઓને દશક અને એકમમાં વિસ્તાર કરીને બે અંકવાળી સંખ્યાના અંકોની સ્થાનિક કિંમત બતાવે છે અને વિસ્તાર કરેલ સ્વરૂપને બે અંકવાળી સંખ્યામાં વ્યક્ત કરે છે.
૪	૧૦ થી ૨૦ સુધીની સંખ્યાઓના અંકોની સ્થાનિકિંમત બતાવે છે.
૫	૧ થી ૫૦ સુધીની સંખ્યાઓને અંકમાં લખે છે.
૬	એક અંકવાળી બે સંખ્યાઓનો સરવાળો કરે છે.
૭	સરવાળો ૯ થી વધુ નહોય એવી બે સંખ્યાઓના સરવાળા મૌખિક કરે છે.
૮	(અ) એક અંકવાળી મોટી સંખ્યામાંથી એક અંકવાળી નાની સંખ્યા બાદ કરે છે.
૯	(બ) ૧૮ સુધીની દ્વિઅંકી સંખ્યામાંથી અકાંકી સંખ્યાની બાદબાકી કરે છે.
૧૦	+, '-', અને '=' સંકેતોને ઓળખે છે અને તેમનો ઉપયોગ કરે છે.
ક્રમ	ધોરણ-૧- ભાષા પર્યાવરણ પ્રથમ સત્ર તથા દ્વિતીય સત્ર
૧	શરીરના મુખ્ય ભાગોને ઓળખે.
૨	શરીરના વિવિધ ભાગોની સ્વચ્છતાનું મહત્વ સમજે છે.
૩	કપડાંની જરૂરિયાત અને તેમાં ઋતુઓ અનુસાર ફેરફારનું મહત્વ સ્વીકારે છે.
૪	નહાવા-ઘોવા જેવી સારી ટેવો સહિત પોતાના શરીરની સ્વચ્છતા જાળવે છે.
૫	કુટુંબના વિવિધ સભ્યો સાથે પોતાનો અને સભ્યોનો પરસ્પર સંબંધ ઓળખે છે.
૬	વડીલો, સાથી, સગાંઓ, સંબંધીઓ અને પડોશીઓ પ્રત્યે શિષ્ટ વ્યવહાર કરે છે.
૭	આજીવિકા મેળવવા માટે માતા-પિતાના તથા કુટુંબના અન્ય સભ્યોના વ્યવસાય વિશે જાણે છે.
૮	સાથી મિત્રો સાથે માતા-પિતાના વ્યવસાયો વિશેની માહિતીની આપ-લે કરે છે.
૯	સ્થાનિક જમીનની સપાટીગત કેટલીક મુખ્ય વિશેષતાઓ ઓળખે છે, જેમ કે નદી, તળાવ, ભેખડ, ટેકરી, ડુંગરમાળા વગેરે.
૧૦	સ્થાનિક મેળાઓ અને ઉત્સવો પાછળની પરંપરા વિશે સાદી હકીકતો જાણે છે.
૧૧	જોયેલા મેળાઓ અને ઊજવેલા ઉત્સવોના અનુભવોની ચર્ચા કરે છે.

ક્રમ	ધોરણ-૨- ગુજરાતી પ્રથમ સત્ર તથા દ્વિતીય સત્ર
૧	જોડકણાં આવડે છે/ગાય છે.
૨	ગીતો આવડે છે/ ગાય છે.
૩	ગીતો/જોડકણાં/રાષ્ટ્રગીત આવડે છે/ગાય છે.
૪	વાર્તાઓ આવડે છે.
૫	દિશાઓ ઓળખે છે અને કહી શકે છે.
૬	સાંભળેલી વિગતોમાંથી મુખ્ય વિચાર સમજે છે.
૭	અપરિચિત વાતચીત સમજે છે.
૮	પ્રશ્નોના જવાબ આપે છે.
૯	પાઠનું વાંચન મોટેથી કરી શકે છે.
૧૦	અપરિચિત વાક્યોનું અનુલેખન કરી શકે છે.
૧૧	શિક્ષકની મદદથી અને વાક્યોનું શ્રુતલેખન કરે છે.
૧૨	શિક્ષકની મદદથી સરળ વર્ણનાત્મક વાક્યો લખે છે.
૧૩	શબ્દ ભંડોળમાં યોગ્ય વિકાસ જણાય છે.
૧૪	સ્વાધ્યાય કાર્ય આપેલી સૂચના મુજબ કરે છે.
૧૫	પશુઓ, પક્ષીઓ અને જંતુઓના રહેઠાણો વિશે લખે છે.
ક્રમ	ધોરણ-૨- ગણિત પ્રથમ સત્ર તથા દ્વિતીય સત્ર
૧	૫૧ થી ૧૦૦ સુધીની સંખ્યાઓને મૂર્ત વસ્તુઓની મદદથી ગણે છે.
૨	૫૦ થી ૧૦૦ સુધીના આંકડા ઓળખે છે અને તેમના શબ્દો જાણે છે.
૩	૫૧ થી ૧૦૦ સુધીની સંખ્યાઓને અંકમાં લખે છે.
૪	૧ થી ૧૦૦ સુધીની સંખ્યાઓને ચડતા કે ઊતરતા ક્રમમાં ગોઠવે છે.
૫	૧ થી ૧૦૦ સુધીની કોઈ સંખ્યા કે સંખ્યાઓની પહેલાંની, પછીની કે વચ્ચેની સંખ્યા જણાવે છે.
૬	ના કરતાં મોટી ' , ' ના કરતાં નાની ' , 'સૌથી મોટી ' , 'સરખી' જેવી સંખ્યાનો ઉપયોગ કરીને ૧ થી ૧૦૦ સુધીની સરખામણી કરે છે.
૭	સરવાળો ૯૯ થી વધતો ન હોય તેવી બે અંકોવાળી બે સંખ્યાઓના વઢી વગરના સરવાળા કરે છે.
૮	સરવાળો ૯૯ થી વધતો ન હોય તેવી બે અંકોવાળી ત્રણ સંખ્યાઓના વઢી વગરના સરવાળા કરે છે.
ક્રમ	ધોરણ-૨- પર્યાવરણ પ્રથમ સત્ર તથા દ્વિતીય સત્ર
૧	શરીર માટે ખોરાકની જરૂરિયાત સમજે છે.
૨	શાળાએ જવાનું મહત્વ સમજે છે અને શાળામાં સમયસર અને નિયમિત હાજર રહે છે.
૩	સ્થાનિક વિસ્તારની જમીનની ખાસયિતોને અનુરૂપ માણસ દ્વારા કરાતા જમીનના વિવિધ ઉપયોગની માહિતી એકઠી કરે છે.
૪	સ્થાનિક વિસ્તારની આપેલ રેખાંકિત નકશા ઉપરથી માહિતી વાંચે છે.
૫	રાષ્ટ્રીય પર્વો અને અન્ય ઉજવણીમાં ભાગ લે છે અને વિગત સમજે છે.
૬	શરીરનાં અંગોની કાળજી/સફાઈ વિશે જાણે છે.
૭	વનસ્પતિના ભાગોને ઓળખે છે.

ક્રમ	ધોરણ-૩- ગુજરાતી પ્રથમ સત્ર તથા દ્વિતીય સત્ર
૧	વાર્તા, ગીતો, કાવ્યો, વર્ણનો, ઉખાણાં, સંવાદ, વિનંતીઓ, સૂચનાઓ સાંભળી અને સમજી શકશે.
૨	પરિચિત, અપરિચિત પરિસ્થિતિમાં વાતચીત અને સંવાદ સાંભળી અને સમજી શકશે.
૩	રમતો, પ્રવૃત્તિઓ, મુલાકાતો, પૂછપરછ દ્વારા સમજ કેળવી શકશે.
૪	દ્રશ્ય-શ્રાવ્ય સાધનોની મદદથી નાટકો, જાહેરાતો, ભીતચિત્રો, નોટિસબોર્ડ, ચિહ્નો વાંચશે જોશે, અને સમજી શકશે.
૫	શબ્દ-શબ્દ વચ્ચેની સમાનતા સમજે અને સરળ વાક્યોના વાંચન દ્વારા મુખ્ય વિચાર સમજી શકશે.
૬	આશરે ૧૫૦૦ જેટલા શબ્દો જાણે અને કકકવારી ક્રમ જાણી શકશે.
૭	કાવ્યો-ગીતો મુખપાઠ કરી અભિનય સાથે જૂથમાં રજૂ કરી શકશે.
૮	પરિચિત વસ્તુઓ, સાંભળેલી-વાંચેલી વાર્તાઓ તેમજ પશુ-પક્ષીઓનું વર્ણન કરી શકશે.
૯	પ્રશ્નો પૂછશે અને પૂછાયેલા પ્રશ્નોના સવિસ્તાર જવાબ આપી તેમજ લખી શકશે.
૧૦	બે શબ્દો વચ્ચે યોગ્ય અંતર રાખી શબ્દો અને વાક્યોનું સુલેખન તથા શ્રુતલેખન કરી શકશે.
૧૧	પરિચિત વિષય પર લેખન કરશે તથા કાવ્યની અઘૂરી પંક્તિઓ પૂર્ણ કરી લખી શકશે.
૧૨	સ્થાનિક પરિસ્થિતિમાં વાતચીત કે વ્યવહાર કરશે તથા શાબ્દિક કે સાંકેતિક સૂચનાઓને અનુસરશે.
૧૩	બાળસાહિત્યનું વાંચન કરી શકશે.
૧૪	શબ્દ-શબ્દ વચ્ચેનો ભેદ પારખશે, કકકવારીનો ક્રમ અને વિરામચિહ્નોનો સમજપૂર્વક ઉપયોગ કરી શકશે.
૧૫	ચિત્રોનું સાદા વાક્યોમાં વર્ણન કરી શકશે.
૧૬	શાળામાં ઉદભવતી મૂંઝવણભરી પરિસ્થિતિમાંથી યોગ્ય ઉકેલ શોધશે તથા સારી -નરસી બાબતો અંગે ચિંતન કરી યોગ્ય નિર્ણય લઈ શકશે.
૧૭	સાંભળેલી જોયેલી કે અનુભવેલી પરિસ્થિતિમાંથી યોગ્ય તારણ કાઢી શકશે.
૧૮	ખૂટતા અક્ષરો મૂકી અર્થપૂર્ણ શબ્દ બનાવે તથા શબ્દરમત દ્વારા નવો શબ્દ બનાવી શકશે.
૧૯	બે-ત્રણ શબ્દોનો ઉપયોગ કરી વાક્યો બનાવશે.
૨૦	પગલ ચિત્રો જોડી તેનું નામ લખે અને ચિત્રના વિષયને આધારે વર્ણન કરી શકશે.
ક્રમ	ધોરણ-૩- અંગ્રેજી પ્રથમ- દ્વિતીય સત્ર
૧	ટૂંકી પરિચિત વાર્તા સાંભળી પ્રવૃત્તિ કરી શકશે.
૨	ટૂંકી સૂચનાઓ સાંભળી તેનો પ્રતિભાવ આપી શકશે.
૩	સ્થળ, વસ્તુની વિગત સાંભળી દર્શાવી શકશે.
૪	વસ્તુનું વર્ણન સાંભળીને વસ્તુ ઓળખી શકશે.
૫	દૈનિક અભિવાદનો કરી શકશે, અને તેનો પ્રતિભાવ આપી શકશે.
૬	સૂચના મુજબ પ્રતિભાવ આપી શકશે.
૭	ઉલટ પ્રશ્નોના ટૂંક જવાબ આપી શકશે.
૮	wh -પ્રશ્નોના ટૂંક જવાબ આપી શકશે.
૯	લોનવર્ડ્ઝ સહિત આશરે ૫૦ જેટલા શબ્દો જાણીને તેનો ઉપયોગ કરી શકશે.
૧૦	વસ્તુઓનો નિર્દેશ કરી શકશે.
૧૧	આભાર માની શકશે.
૧૨	પોતાના ગમા-અણગમા yes/no થી પ્રદર્શિત કરી શકશે.
૧૩	rhymes ગાઈ શકશે.

ક્રમ	ધોરણ-૩- ગણિત પ્રથમ સત્ર
૧	૧૦૦૦ સુધીની સંખ્યાઓને ઓળખી શકશે.
૨	૧૦૦૦ સુધીની સંખ્યાઓને અંકોમાં અને શબ્દોમાં લખી શકશે.
૩	૯૯૯ સુધીની સંખ્યાઓનો ચિસ્તાર અને સ્થાનકિંમત સમજી શકશે.
૪	૯૯૯ સુધીની સંખ્યાઓ વચ્ચેની સરખામણી કરી શકશે.
૫	એકી અને બેકી સંખ્યાઓ સમજી શકશે.
૬	એકમના સ્થાનમાં શૂન્ય હોય તેવી બે કે ત્રણ સંખ્યાઓના મૌખિક સરવાળા કરી શકશે.
૭	એકમ અને દશકના સ્થાનમાં શૂન્ય હોય તેવી બે કે ત્રણ સંખ્યાઓના મૌખિક સરવાળા કરી શકશે.
૮	સરવાળો ૯૯૯ થી વધે નહિ તેવી બે કે ત્રણ અંકની બે કે ત્રણ સંખ્યાઓના વઢી વગરના અને વઢીવાળા સરવાળા કરી શકશે.
૯	રોજિંદા જીવનને સ્પર્શતા વ્યવહારુ ક્રોચડાના ઉકેલ શોધશે.
૧૦	એકમના સ્થાનમાં શૂન્ય હોય તેવી બે અંકની સંખ્યાઓની બાદબાકી મૌખિક રીતે કરી શકશે.
૧૧	એકમ અને દશકના સ્થાનમાં શૂન્ય હોય તેવી ત્રણ અંકોવાળી સંખ્યાઓની બાદબાકી મૌખિક રીતે કરી શકશે.
૧૨	બે કે ત્રણ અંકની સંખ્યાઓની દશક વગરની બાદબાકી કરી શકશે.
૧૩	એક-બે વખત દશકો લેવો પડે તેવી ત્રણ અંકોવાળી સંખ્યાઓની બાદબાકી કરી શકશે.
૧૪	બાદબાકીને લગતા રોજિંદા જીવનને સ્પર્શતા ક્રોચડા ઉકેલી શકશે.
૧૫	સરવાળા-બાદબાકીના બે સોપાનવાળા વ્યાવહારિક ક્રોચડા ઉકેલી શકશે.
૧૬	ગુણાકાર એ પુનરાવર્તી સરવાળો છે તેનો ખ્યાલ મેળવી શકશે.
૧૭	૨ થી ૧૦ ના ઘડિયા મોઢે બોલી શકશે.
૧૮	ગુણાકાર ૯૯૯ થી વધે નહી તેવા બે અને ત્રણ અંકવાળી સંખ્યાઓના એક અંકની સંખ્યા સાથે ગુણાકાર કરી શકશે. (વઢી વગરના અને વઢીવાળા)
૧૯	ગુણાકારની પ્રક્રિયાને સમાવતા રોજિંદા જીવનને સ્પર્શતા ક્રોચડા ઉકેલી શકશે.
ક્રમ	ધોરણ-૩- ગણિત દ્વિતીય સત્ર
૧	ઘડિયાળ જોઈને કલાક અને મિનિટોમાં સમય બતાવી શકશે.
૨	કલાકો અને મિનિટોના સરવાળા કરી શકશે.
૩	ત્રિકોણ, ચોરસ, લંબચોરસ, વર્તુળ, પંચકોણ અને ષટકોણ જેવા ભૌમિતિક આકારોની સમજ મેળવી શકશે.
૪	સમતોલ ખોરાક અને તેની સ્વાસ્થ્ય પર અસરો વિશે જાણશે.
૫	ખોરાકની વિવિધતા વિશે જાણશે.
૬	ખોરાક બનાવવાની મુખ્ય રીતો વિશે જાણશે.
૭	આસપાસની વનસ્પતિથી પરિચિત બનશે.
૮	આસપાસની વનસ્પતિના પ્રકાર જેવા કે વૃક્ષ, છોડ કે વેલા વિશે જાણશે.
૯	સ્થાનિકકક્ષાએ વનસ્પતિના વિવિધ ઉપયોગો વિશે જાણશે.
૧૦	સ્થાનિક પર્યાવરણની જાણકારી મેળવશે.
૧૧	તાલુકાના લોકજીવનનો પરિચય મેળવશે.
૧૨	સામુદાયિક સહ-અસ્તિત્વનો સ્વીકાર કરવાનું શીખશે જાણશે.
૧૩	પશુ-પંખીઓમાં રહેલી સમાનતા અને વિવિધતા વિશે જાણશે.
૧૪	પશુ-પંખીઓની ખોરાકની ટેવો અને ઉપયોગિતા વિશે જાણશે.
૧૫	સૂરજ, ચંદ્ર અને તારાઓ વિશે જાણશે.
૧૬	સૂરજ, ચંદ્ર અને તારાઓની વિશેષતાઓ વિશે જાણશે.

ક્રમ	ધોરણ-૩- મારી આસપાસ પ્રથમ સત્ર
૧	જીવનમાં શિસ્તનું મહત્વ જાણશે.
૨	ઘર,શાળા અને જાહેર સ્થળોએ યોગ્ય વ્યવહાર કરવાની સભાનતા કેળવશે.
૩	શિસ્તથી પોતાના વિકાસ પ્રત્યે હકારાત્મક કેળવતાં શિખશે.
૪	ખોરાકની જરૂરિયાત સમજશે.
૫	ખોરાકની આરોગ્ય ઉપર અસર (બજારુ તથા વાસી ખોરાક) વિશે જાણશે.
૬	સ્થાનિક વાનગીઓ વિશે જાણશે.
૭	સજીવ-નિર્જીવનું વર્ગીકરણ કરતાં શીખશે.
૮	સજીવ-નિર્જીવનાં લક્ષણો જાણશે.
૯	સજીવ-નિર્જીવ વિશે અવલોકન કરતાં શીખશે.
૧૦	સજીવ-નિર્જીવના ઉપયોગ વિશે જાણશે.
૧૧	સ્થાનિક પર્યાવરણ વિશે જાણશે.
૧૨	ગામના લોકજીવન વિશે જાણશે.
૧૩	સામુદાયિક સહઅસ્તિત્વનો સ્વીકાર કરવાનું જાણશે.
૧૪	પશુ, પક્ષી અને જીવજંતુની ચાલવાની, ખોરાક લેવાની અને શરીર સફાઈની ટેવો વિશે જાણશે.
૧૫	પ્રાણીઓનું પશુ, પંખી અને જીવજંતુઓમાં વર્ગીકરણ કરશે.
૧૬	પ્રાણીઓની ઉપયોગિતા વિશે જાણશે.
૧૭	અંધારું-અજવાળું કેમ થાય છે તે વિશે જાણશે.
૧૮	અંધારું-અજવાળું થવા પાછળની ઘટનાઓ વિશે જાણશે.
ક્રમ	ધોરણ-૩- મારી આસપાસ દ્વિતીય સત્ર
૧	પોતાની આસપાસ આવેલી સંસ્થાઓ જેવી કે ગ્રામસચિવાલય, ડેરી, બેન્ક, દવાખાનું, પોસ્ટ ઓફિસના પ્રાથમિક કાર્યોનો પરિચય કેળવશે.
૨	પોતાની આસપાસની વનસ્પતિઓને ઓળખશે.
૩	વનસ્પતિનાં પાંચ અંગો(મૂળ, થડ, પાન, ફૂલ, ફળ) ને ઓળખશે અને તેનાં પ્રાથમિક કારણો જાણશે.
૪	વનસ્પતિના અંગોમાં રહેલી વિવિધતા વિશે જાણશે.
૫	હલકા-ભારે પદાર્થોને ઓળખીને વર્ગીકરણ કરશે.
૬	લીસા-ખરબચડા પદાર્થોને ઓળખીને વર્ગીકરણ કરશે.
૭	નરમ-કઠણ-ખરડ પદાર્થો એકબીજાની સાપેક્ષમાં હોય છે તે જાણશે.
૮	પદાર્થોના ગુણધર્મો જાણવા માટેની ચકાસણીઓ કરતાં શીખશે.
૯	પોતાની આસપાસના પદાર્થોને ઓળખશે.
૧૦	રાષ્ટ્રીય પ્રતીકોને ઓળખશે.
૧૧	શરીરના બાહ્ય અને આંતરિક અંગોની માહિતી મેળવશે.
૧૨	શ્વસન સાથે સંકળાયેલ અંગોની ઓળખ પણ કરે અને હવાના અવરજવરના માર્ગની સમજ મેળવશે.
૧૩	સ્થાનિક વ્યવસાયકારો વિશે જાણશે.
૧૪	વ્યવસાયકારોનાં ઓજારો અને તેનાં કાર્યોની સમજ કેળવશે.

क्र. सं.	कक्षा-४ हिन्दी द्वितीय सत्र
१	हिन्दी के लिपिसंकेतों को समझ आकेंगे ।
२	परिचित शब्द , सरल वाक्य , बातचीत को सुनकर एवं पढकर समझ सकेंगे ।
३	परिचित गद्य और पद्य को सुनकर समझ सकेंगे ।
४	क्या , 'कौन ' , 'कयो ' , ' कब ' और ' कहाँ ' वाले प्रश्नों को समझ सकेंगे ।
५	श्यामफलक , फलेशकार्ड , चार्ट आदि पर बडे अक्षरों में लिखित सामग्री को पढकर समझ सकेंगे ।
६	१ से २० तक के अंको को सुनकर और पढकर समझ सकेंगे ।
७	वर्णों का शुद्ध उच्चारण एवं लेखन कर सकेंगे ।
८	शब्द और सरल वाक्यो का शुद्ध रूप से उच्चारण एवं लेखन कर सकेंगे ।
९	परिचित विषय पर चार-पाँच वाक्य बोल सकेंगे ।
१०	परिचित सरल गीत का सामूहिक गान कर सकेंगे ।
११	सरल प्रश्नों के उत्तर दे सकेंगे ।
१२	१ से २० तक की गिनती का शब्दों और अंको में उच्चारण एवं लेखन कर सकेंगे ।
१३	वर्णमाला का उपयोग करके शब्द बना सकेंगे ।
१४	चित्र का मौखिक वर्णन कर सकेंगे ।
१५	सरल शब्दों का वाक्य में प्रयोग कर सकेंगे ।
१६	समानार्थी और विरुद्धार्थी शब्दों का वाक्य में प्रयोग कर सकेंगे ।
१७	लिंग और वचन को समझकर वाक्य में प्रयोग कर सकेंगे ।
१८	सूचना अनुसार अभिनय क्रिया कर सकेंगे ।
१९	आधे-अधूरे वाक्यों को पूरा कर सकेंगे ।
२०	चित्र के आधार पर कहानी का वर्णन कर सकेंगे ।

ક્રમ	ધોરણ-૫- સૌની આસપાસ પ્રથમ સત્ર
૧	સ્વચ્છતા અને આરોગ્યને લગતી પ્રાથમિક ફરજોની સમજ કેળવશે.
૨	જાહેર મિલકતને લગતી પ્રાથમિક ફરજોની સમજ મેળવશે.
૩	પર્યાવરણની જાળવણીને લગતી પ્રાથમિક ફરજોની સમજ કેળવશે.
૪	સામુદાયિકતા અને સહ-અસ્તિત્વ વિશે જાણશે.
૫	વિવિધ સુવિધા સંદર્ભે ક્રમ કરતા લોકોના શ્રમનું મહત્વ જાણશે.
૬	આસપાસની વનસ્પતિઓના બીજને ઓળખશે જાણશે.
૭	કઠોળ,અનાજ અને તેલીબિયાંમાં વર્ગીકરણ કરતાં શીખશે.
૮	એકદળી અને દ્વિદળી બીજનું વર્ગીકરણ કરતાં શીખશે.
૯	બીજને વાવતાં અને અંકુરિત થતાં જતનનું મહત્વ જાણશે.
૧૦	બીજના ઉગવાની લાક્ષણિકતાઓ વિશે જાણશે.
૧૧	સ્થાનિક પર્યાવરણની જાણકારી પ્રાપ્ત કરશે.
૧૨	જિલ્લાના વૈવિધ્યસભર લોકજીવનને જાણશે.
૧૩	કોઈ ઘટના અંગેનો કાર્યકરણ સંબંધ જાણશે.
૧૪	ભૂચર,જળચર,ખેચર અને ઊભયજીવીની સમજણ મેળવશે અને વર્ગીકરણ કરતાં શીખશે.
૧૫	પ્રાણીઓ અને વનસ્પતિનાં સંરક્ષણ અને સંવર્ધન વિશે જાણશે.
૧૬	સેવાક્રીય વ્યવસાયકારો વિશે જાણશે.
૧૭	વ્યવસાયકારોના સાધનોને ઓળખશે,સમજશે.
૧૮	સેવાક્રીય વ્યવસાયકાર સમાજને કઈ રીતે ઉપયોગી થાય એ વિશે જાણશે.
૧૯	ગુજરાતની કુદરતી સંપત્તિ વિશે જાણશે.
૨૦	પર્યાવરણના સંરક્ષણ અને સંવર્ધન પ્રત્યે જાગૃત થવા વિશે જાણશે.
ક્રમ	ધોરણ-૫- સૌની આસપાસ દ્વિતીય સત્ર
૧	આહાર અને આરોગ્યનો સંબંધ જાણશે.
૨	સંધવાની રીત સાથે આરોગ્ય સંકળાયેલું છે તે જાણશે.
૩	આહારના વિવિધ સ્વાદ વિશે જાણશે.
૪	રસોડામાં વપરાતા મસાલાઓની ઉપયોગિતા વિશે જાણશે.
૫	એસિડ,બેઈઝ,ક્ષારનો માત્ર પ્રાથમિક પરિચય મેળવશે.
૬	સ્થાનિક જમીનની વિવિધતાને જાણે તેમજ તેના બંધારણને સમજશે.
૭	અલગ-અલગ સમયે અવલોકન કરી લાંબા-ટૂંકા રાત-દિવસ અને ચંદ્ર ઉગવાના સમયની સમજ કેળવશે તેમજ આ ફેરફારની પોતાની જીવન પર કેવી અસર થાય છે તે જાણશે.
૮	સ્થાનિક કક્ષાએ બનેલ દેશપ્રેમને લગતી ઘટનાઓનો પરિચય કેળવશે.
૯	જ્યાં રહે છે તેની આસપાસના શહીદો વિશે જાણશે.
૧૦	નક્શા નિર્માણની સમજ કેળવશે.
૧૧	નક્શામાં ડાબી-જમણી અને આગળ-પાછળની બાજુએ આવેલ વસ્તુઓ દોરી શકશે.
૧૨	પોતાના જિલ્લાના નક્શા વિશે જાણશે.
૧૩	રુધિરાભિસરણ એટલે રુધિરનું વહન-તેનાથી માહિતગાર થશે.
૧૪	હૃદય રુધિરાભિસરણ ક્રિયાનું સૌથી મહત્વનું અંગ છે તે જાણશે.
૧૫	રુધિરના વહન સાથે સંકળાયેલ વિવિધ અંગોની ઓળખાણ કેળવશે.
૧૬	સ્થાનિક સ્વરાજ્યની સંસ્થાઓ વિશે જાણશે.
૧૭	પંચાયતોના ત્રિસ્તરીય માળખા વિશે જાણશે.
૧૮	પોતાની આસપાસના ઘન,પ્રવાહી અને વાયુ પદાર્થોને જાણશે.
૧૯	બધા જ પદાર્થો સીધી કે આડકતરી રીતે પર્યાવરણમાંથી જ પ્રાપ્ત થાય છે તે જાણશે.

क्रम	कक्षा-५ हिन्दी द्वितीय सत्र
१	परिचित शब्द, सरल वाक्य, बातचीत सुनकर एवं पढ़कर समझ सकेंगे ।
२	गीत, सरल कविता, पहेलियाँ, परिचित बालकहानी सुनकर और पढ़कर समझ सकेंगे ।
३	परिचित परिस्थितियों में सामान्य सूचनाओं को सुनकर और पढ़कर समझ सकेंगे ।
४	परिचित विषय के बारे में साहजिक रूप से बोल सकेंगे ।
५	परिचित विषय के बारे में साहजिक रूप से लेखन कर सकेंगे ।
६	व्यक्तिगत और सामूहिक रूप से काव्यगान कर सकेंगे ।
७	सरल प्रश्नों के उत्तर दे सकेंगे ।
८	चित्र के आधार पर स्थानीय परिवेश में पाई जानेवाली चीजों (सब्जी, पेड़-पौधे) की जानकारी प्राप्त कर सकेंगे ।
९	छपी हुई सामग्री (जैसे रेपर्स, अखबार, सामयिक) आदि पढ़कर समझ सकेंगे ।
१०	चित्र के आधार पर लेखन कर सकेंगे ।
११	सरल शब्द एवं समानार्थी, विरुद्धार्थी शब्दों का वाक्य में प्रयोग कर सकेंगे ।
१२	संज्ञा, विशेषण और क्रिया को पहचान सकेंगे ।
१३	विशेषण और क्रिया का वाक्य में प्रयोग कर सकेंगे ।
१४	मुहावरो का अर्थ समझकर वाक्य में प्रयोग कर सकेंगे ।
१५	सरल वाक्यों का मातृभाषा में अनुवाद कर सकेंगे ।
१६	दृश्य या घटना को देखकर वर्णन कर सकेंगे ।
१७	चित्र के आधार पर कहानी का कथन कर सकेंगे ।
१८	दी गई परिस्थिति के बारे में सोचकर अपनी राय दे सकेंगे ।
१९	चित्र का अवलोकन करके भेद ढूँढ सकेंगे ।
२०	एक वाक्य को अलग-अलग तरीकों से अभिव्यक्त कर सकेंगे ।

ક્રમ	ધોરણ-૬- સામાજિક વિજ્ઞાન પ્રથમ સત્ર
૧	સાંસ્કૃતિક વારસાનું ગૌરવ અનુભવશે અને તેનું જતન કરશે.
૨	સ્થાનિક ઇતિહાસ વિશે જાણકારી મેળવી શકશે.
૩	ઇતિહાસ જાણવાના સ્રોત વિશે જાણકારી મેળવશે અને તેનો ઉપયોગ કરી ઐતિહાસિક બાબતોની તારવણી કરતાં શીખશે.
૪	નકશો, નકશાના પ્રકારો, નકશાના અંગો અને નકશા કેવી રીતે બનતા હશે તે વિશે જાણશે; નકશો બનાવતાં શીખી શકશે.
૫	કુટુંબના સભ્યોના કામ, જવાબદારી અને તેની સંબંધો પર અસર વિશે જાણી શકશે.
૬	નાગરિક' અને 'નાગરિકતા'નો અર્થ જાણી શકશે.
૭	માનવજીવનની શરૂઆત કઈ રીતે થઈ તે વિશે જાણી શકશે.
૮	આદિમાનવ દ્વારા થયેલ પથ્થરનાં ઓજારો, અગ્નિ, ચક્ર, પશુપાલનની શોધ વિશે સમજી શકશે.
૯	પૃથ્વી અને તેના પર આવેલા કટીબંધો, ખંડો અને મહાસાગરોનો પરિચય મેળવી શકશે.
૧૦	માનવ ક્યા કારણે સ્થાયી થયો તે સમજી શકશે.
૧૧	કેટલીક રીતે આપણું જીવન હજાર વર્ષ પહેલાંના લોકો જેવું જ છે. પરંતુ ઘણી બધી રીતે આપણું જીવન ખૂબજ જુદું છે, તે સમજી શકશે.
૧૨	ગુજરાતના સ્થાન, સીમા અને ભૂપૃષ્ઠ વિશે જાણી શકશે.
૧૩	ભારતના લોકોમાં રહેલી વિવિધતામાં એકતા સમજી શકશે.
૧૪	ખોદકામ કરવાથી મળી આવેલ પ્રાચીન નગરો વિશે જાણી શકશે.
૧૫	સિંધુ ખીણની સંસ્કૃતિ વિશે જાણી શકશે.
ક્રમ	ધોરણ-૬- સામાજિક વિજ્ઞાન દ્વિતીય સત્ર
૧	લેખિત અને ભૌતિક અવશેષોના આધારે જે તે સમયનું સમાજજીવન જાણી શકશે.
૨	આપણાં પ્રાચીન ગ્રંથોથી માહિતગાર થઈ શકશે.
૩	ગુજરાતની આબોહવા વિશે જાણી શકશે.
૪	ગુજરાતની આબોહવાની લાક્ષણિકતાઓ અને તેની માનવજીવન પર થતી અસરો વિશે જણાવી શકશે.
૫	કુદરતી સંસાધનો જેવાકે જળ સંસાધન, જંગલો, વન્ય પ્રાણીઓ અને ખનીજોથી પરિચિત થઈ શકશે.
૬	કુદરતી સંસાધનનો વિવેકપૂર્વક ઉપયોગ કરતાં શીખી શકશે.
૭	સ્થાનિક સરકાર(ગ્રામિણ)ની રચના, કાર્યો અને વહીવટ અંગે જાણી શકશે.
૮	ભારતમાં પ્રારંભિક રાજ્ય વ્યવસ્થા કેવી રીતે અમલમાં આવી તેના વિશે જાણી શકશે.
૯	જનપદ, મહાજનપદ અને ગણ રાજ્ય સમયની શાસનવ્યવસ્થા વિશે જાણી શકશે.
૧૦	ગુજરાતની ખેતી, ઉદ્યોગ અને વાહન વ્યવહાર વિશે જાણી શકશે.
૧૧	સ્થાનિક સ્વરાજ્યની સંસ્થાઓની રચના, કાર્યો અને વહીવટ વિશે જાણી શકશે.
૧૨	ભારતમાં થયેલા નવા વિચારોના ઉદય, બૌદ્ધ ધર્મ, જૈન ધર્મ તથા ઉપનિષદ વિશે જાણી શકશે.
૧૩	ગુજરાતના લોકોના લોકજીવન વિશે જાણી શકશે.
૧૪	ભારતમાં પ્રથમ સામ્રાજ્ય-મૌર્ય સામ્રાજ્ય અને તેની સ્થાપના, સંચાલન, સમાજ સંગઠન અને સમ્રાટ અશોક વિશે જાણી શકશે.
૧૫	આપત્તિ, તેની માનવજીવન પરની અસરો અને આપત્તિ વ્યવસ્થાપન વિશે જાણી શકશે.
૧૬	નાગરિકના મૂળભૂત હકો અને ફરજો વિશે જાણી શકશે.
૧૭	ગુપ્તયુગના સમ્રાટો અને તેમની કારકીર્દી તથા તે સમયની રાજકીય, આર્થિક, સામાજિક પરિસ્થિતિઓ તથા ભારતમાં ભૂતકાળની ભવ્યતા વિશે જાણી શકશે.
૧૮	એન્ટાર્કટિકા અને ઓસ્ટ્રેલિયા ખંડોનો પરિચય મેળવી શકશે.

ક્રમ	ધોરણ-૭- સામાજિક વિજ્ઞાન પ્રથમ સત્ર
૧	હર્ષવર્ધનના સમયના ભારતની રાજકીય, આર્થિક અને સામાજિક પરિસ્થિતિ વિશે જાણી શકશે.
૨	ભારતના ભૂતકાળની ભવ્યતા વિશે જાણશે અને તેનું ગૌરવ અનુભવી શકશે.
૩	પરિભ્રમણ ગતિ અને પરિક્રમણ ગતિ વિશે જાણી શકશે.
૪	ઋતુ પરિવર્તનની ઘટનાઓથી પરિચિત થઈ શકશે.
૫	સરકાર, તેના કાર્યો અને તેના અંગોથી માહિતગાર બનશે.
૬	સાંસ્કૃતિક વારસાનું ગૌરવ અનુભવશે અને તેનું જતન કરશે.
૭	રાજપૂત યુગની શાસન વ્યવસ્થા વિશે જાણકારી મેળવી શકશે.
૮	રાજપૂતની વીરતા, શૂરવીરતા અને ખમીર વિશે જાણકારી મેળવી શકશે.
૯	સ્થળ અને સમયની માહિતી મેળવી શકશે.
૧૦	અક્ષાંશવૃત્ત અને રેખાંશવૃત્તથી પરિચિત થઈ શકશે.
૧૧	આંતરરાષ્ટ્રીય દિનાંતર રેખાથી પરિચિત થઈ શકશે.
૧૨	સ્થાનિક સમય અને પ્રમાણ સમયથી વાકેફ થઈ શકશે.
૧૩	સાંસ્કૃતિક વારસાનું ગૌરવ અનુભવશે તેમજ ઐતિહાસિક બનાવો કે ઘટનાઓના સંબંધ વિશે જાણી શકશે.
૧૪	ભારતનું સ્થાન, તેની સીમાઓ, વિસ્તાર અને ભૂપૃષ્ઠ વિશે જાણી શકશે.
૧૫	મધ્યયુગીન દિલ્લી સલ્તનત અને તેના શાસકો વિશે જાણી શકશે.
૧૬	મધ્યયુગીનની મહિલા શાસકો વિશે જાણી શકશે.
૧૭	રાજ્ય સરકારની રચના, કાર્યો અને વહીવટ વિશે જાણી શકશે.
ક્રમ	ધોરણ-૭- સામાજિક વિજ્ઞાન દ્વિતીય સત્ર
૧	મધ્યકાલીન ગુજરાતના શાસકો અને તેમની શાસન વ્યવસ્થા વિશે જાણી શકશે.
૨	ભારતની આબોહવા વિશે જાણી શકશે.
૩	આબોહવાની માનવજીવન પર થતી અસરો વિશે જાણી શકશે.
૪	ભારતના કુદરતી સંસાધન વિશે જાણશે અને તેનો વિવેકપૂર્વક ઉપયોગ કરતાં શીખશે.
૫	અદાલતો અને તેમના કાર્યો વિશે જાણી શકશે.
૬	ભારતની ખેતી, ઉદ્યોગ અને વાહનવ્યવહાર વિશે જાણી શકશે.
૭	મુઘલકાળના શાસકો, શાસન વ્યવસ્થા, સમાજ વ્યવસ્થા અને સ્થાપત્ય વિશે માહિતગાર થઈ શકશે.
૮	ગ્રાહકના અધિકારો અને ગ્રાહક સુરક્ષા વિશે જાણી શકશે.
૯	આપણા ભૂતકાળના વારસાથી પરિચિત થઈ શકશે.
૧૦	જે-તે પ્રદેશના સમાજ અને ભૂગોળથી પરિચિત થઈ શકશે.
૧૧	પશ્ચિમ ભારતના લોકોના પહેરવેશ, આહાર, ભાષા, બોલી, ઉત્સવો અને આર્થિક પ્રવૃત્તિઓ વિશે જાણી શકશે.
૧૨	જાહેર મિલકતનું મહત્વ અને તેની જાળવણી વિશે જાણી શકશે.
૧૩	ભારતની પ્રાચીન સમયની ધાર્મિક-સામાજિક પરિસ્થિતિથી વાકેફ થઈ શકશે.
૧૪	પ્રાચીન ભારતના વિવિધ સંતોના કાર્યો અને તેમના ઉપદેશથી માહિતગાર થઈ શકશે.
૧૫	ઉત્તર અમેરિકા, દક્ષિણ અમેરિકા અને યુરોપ ખંડથી પરિચિત થઈ શકશે.

ક્રમ	ધોરણ-૮- વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી પ્રથમ સત્ર
૧	પ્રવૃત્તિઓ દ્વારા હવાના દબાણ વિશે સમજ સ્પષ્ટ કરી શકશે.
૨	ખેતીમાં બિયારણ અને ખાતરનું મહત્વ સમજાવી શકશે.
૩	પોતાને અનુભવાતી સંવેદનાઓના આધારે સંવેદનાગ્રાહી અંગોના કાર્ય વર્ણવી શકશે.
૪	હવાના દબાણના સિદ્ધાંત આધારિત વ્યવહારિક સાધનોના પ્રયોગ કરી શકશે.
૫	હવાના દબાણના સિદ્ધાંત આધારે કાર્ય કરતાં સાદાં રમકડાં કે સાધનનું નિર્માણ કરી શકશે.
૬	પુષ્પના રંગ અને સુગંધ જેવા ગુણધર્મોનો પરાગનયનની ક્રિયા સાથે સંબંધ સ્પષ્ટ કરી શકશે.
૭	રસીકરણનું મહત્વ સમજાવી શકશે.
૮	સુક્ષ્મજીવો અને રસીકરણ સંબંધિત પ્રદાન કરનાર મહાન વૈજ્ઞાનિકોની કદર કરી શકશે.
૯	પોતાની પસંદગીનાં પુષ્પો એકત્રિત કરી શકશે.
૧૦	પુષ્પના વિવિધ ભાગોને અવલોકનથી સુનિશ્ચિત કરી શકશે.
૧૧	પાક ઉત્પાદન સંબંધિત વિવિધ પરિબલો અંગે વિશેષ જાણકારી પ્રાપ્ત કરી શકશે.
૧૨	શારીરિક ક્રિયાઓનું સંચાલન અને નિયંત્રણ કરતા તંત્ર વિશે જાણકારીની ઈચ્છા દર્શાવી શકશે.
૧૩	પ્રિયમ વડે થતા પ્રકાશના વક્રીભવનને સમજવાનો પ્રયત્ન કરી શકશે.
૧૪	અંતઃસ્ત્રાવી ગ્રંથિઓ અને ચેતાતંત્રની કાર્યપ્રણાલીનું વર્ણન આકૃતિ દોરી કે મોડેલ બનાવી કરી શકશે.
૧૫	કાગળ તેમજ તેના જેવી અન્ય નીપજોના પુનઃનિર્માણની પ્રક્રિયામાં સક્રિય ભાગ લેશે.
૧૬	આસપાસના પર્યાવરણમાં પ્રાપ્ત પુષ્પો અને દલપત્રના અવલોકનના આધારે નોંધ તૈયાર કરી શકશે.
ક્રમ	ધોરણ-૮- વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી દ્વિતીય સત્ર
૧	પરમાણુ રચનાને આધારે જે તે તત્વને ઓળખી બતાવી શકશે.
૨	કઈ રાસાયણિક પ્રક્રિયા ઓક્સિડેશન કે રીડક્શન છે તે કારણો સહિત કહી શકશે અને તેનો ઉપયોગ જાણી શકશે.
૩	ઘાતુ અઘાતુના ગુણધર્મોને આધારિત વ્યવહારમાં તેનો ઉપયોગ વિચારી શકશે.
૪	O ₂ અને CO ₂ વાયુના ગુણધર્મોને સમજવાનો પ્રયત્ન કરી શકશે.
૫	પરમાણુ ક્રમાંક આધારિત તત્વની સંયોજકતા નક્કી કરી શકશે.
૬	જ્યોતનું અવલોકન કરી જ્યોતના વિવિધ ભાગો વિશે સમજી શકશે અને સંપૂર્ણ કે અપૂર્ણ દહનની ઘટનાને સમજવા પ્રયત્ન કરી શકશે.
૭	બે તત્વો વચ્ચે રાસાયણિક પ્રક્રિયાથી બનતી નીપજ વિશે વિચારી શકશે અને તેનાં કારણો રજૂ કરી શકશે.
૮	પરમાણુ કેન્દ્રની રચના વિશે માહિતી એકઠી કરી તેના વિશે જાણવા પ્રયત્ન કરી શકશે.
૯	ઘાતુ અને અઘાતુની રાસાયણિક પ્રક્રિયા વિશે જાણવા પ્રયત્ન કરી શકશે.
૧૦	સૌર ઉપકરણો વિશે જાણવા પ્રયત્ન કરી શકશે.
૧૧	વિવિધ પ્રકારના સૌર ઉપકરણો (સૂર્યકૂકર, સોલર વોટર હીટર, સોલર ડ્રાયર) ની રચના સમજી શકશે અને સૌર ઉપકરણોની રચના કરી શકશે.
૧૨	શાળા કક્ષાએ પર્યાવરણની જાળવણી સંદર્ભે ઈકોફ્રેન્ડલી સપ્તાહની ઉજવણી કરી શકશે અને પર્યાવરણની જાળવણી સંદર્ભે જાગૃત બની શકશે.
૧૩	અંતર્ગોળ અને બહિર્ગોળ લેન્સનો વ્યવહારમાં ઉપયોગ કરી શકશે.
૧૪	અંતર્ગોળ અને બહિર્ગોળ લેન્સની લાક્ષણિકતાને ધ્યાને લઈ સાદા ટેલિસ્કોપની અને એપિસ્કોપની રચના કરી શકશે.
૧૫	પ્રયોગની મદદથી ઓક્સિજન અને CO ₂ વાયુ બનાવી શકશે.
૧૬	કોઈ પણ પદાર્થને જોઈ અને તેના ગુણધર્મને આધારે તે પદાર્થ ઘાતુ છે કે અઘાતુ તે નક્કી કરી શકશે.
૧૭	ઓક્સિજન વાયુ બનાવી કસોટીની મદદથી જે તે વાયુને ઓળખી શકશે.

ક્રમ	ધોરણ-૮- સામાજિક વિજ્ઞાન પ્રથમ સત્ર
૧	ભારતમાં યુરોપિયન પ્રજાના આગમનથી ભારતીય ઇતિહાસ પર પડેલી દૂરોગમી અસરો વિશે જાણી શકશે.
૨	પૃથ્વી પર આવેલ આવરણો અને તેની માનવજીવન ઉપર પડતી અસરો વિશે જાણી શકશે.
૩	ભારતના બંધારણની વિશેષતાઓ જેવી કે ધર્મનિરપેક્ષતા, પ્રજાસત્તાક, સંઘરાજ્ય, નાગરિકના મૂળભૂત અધિકારો વિશે જાણકારી મેળવી શકશે.
૪	ભારતીય શાસકોની નબળાઈઓને કારણે વિદેશી પ્રજા શાસક કેવી રીતે બની તેના વિશે જાણી શકશે.
૫	પ્રાકૃતિક આપત્તિઓ વિશે જાણી શકશે.
૬	પ્રાકૃતિક આપત્તિઓના ઉદભાવ થવાના કારણો વિશે જાણી શકશે.
૭	અંગ્રેજોએ ભારત પર જે રીતો અપનાવી શાસન કર્યું તેન આપણા દેશ પર કેવી અસરો પડી તેના વિશે જાણી શકશે.
૮	બદલાતી જતી આબોહવા અને તેની વ્યાપક અસરો વિશે જાણશે અને તેના ઉપાયો વિશે વિચારી શકશે.
૯	ભારતીય સંસદની રચના, તેના કાર્યો તથા સંસદીય વહીવટી કાર્યપ્રણાલી વિશે જાણકારી મેળવી શકશે.
૧૦	અંગ્રેજ શાસન સામે ભારતીય પ્રજાએ અને શાસકોએ કરેલ પ્રથમ સ્વાતંત્ર્ય સંગ્રામ વિશે જાણકારી મેળવી શકશે.

ક્રમ	ધોરણ-૮- સામાજિક વિજ્ઞાન દ્વિતીય સત્ર
૧	ભારતની ધાર્મિક, સામાજિક પરિસ્થિતિથી માહિતગાર થાય.
૨	વિવિધ સમાજસુધારકો વિશે જાણશે અને તેના કાર્યોથી વાકેફ થઈ શકશે.
૩	પ્રાચીન અને હાલની ધાર્મિક-સામાજિક પરિસ્થિતિનો તુલનાત્મક અભ્યાસ કરી માહિતી મેળવી શકશે.
૪	પર્યાવરણીય પ્રદૂષણ અને તેની અસરોથી માહિતગાર થઈ શકશે.
૫	પ્રદૂષણ ઘટાડવાના ઉપાયોની સમજ કેળવી શકશે.
૬	અંગ્રેજ શાસન સામે ભારતમાં ઉદભવેલ રાષ્ટ્રવાદ વિશે જાણકારી મેળવી શકશે.
૭	આઝાદહિંદ ફોજ અને તેની કામગીરી વિશે જાણી શકશે.
૮	સરકારના અંગ તરીકે ન્યાયતેત્ર અને તેની પ્રક્રિયાનું મહત્વ જાણી શકશે.
૯	વડી અદાલત અને સર્વોચ્ચ અદાલતની પ્રક્રિયા અને તેનું મહત્વ જાણી શકશે.
૧૦	રાષ્ટ્રીય સ્વાતંત્ર્ય ચળવળની ક્રાન્તિકારી પ્રવૃત્તિઓ સાથે સંકળાયેલ વિશિષ્ટ વ્યક્તિઓ વિશે જાણી શકશે.
૧૧	ભારતીય માનવ સંસાધન વિશે જાણી શકશે.
૧૨	ગાંધીજીનું ભારતમાં આગમન અને તેમના સમયની ચળવળો વિશે જાણી શકશે.
૧૩	ભારતની સમસ્યાઓ અને તેના ઉપાયો વિશે જાણી શકશે.
૧૪	આપણી અર્થવ્યવસ્થા વિશે જાણી શકશે.
૧૫	સવિનય ક્રાનૂનભંગ, ગેળમેજી પરિષદો અને હિંદછોડો લડત વિશે જાણી શકશે.
૧૬	સંયુક્ત રાષ્ટ્રો (યુનો) અને તેની વિવિધ વિશ્વ સંસ્થાઓ વિશે જાણી શકશે.
૧૭	વિશ્વ બંધુત્વની ભાવના કેળવી શકશે.
૧૮	ભારતની આઝાદી અને તે સમયની સમસ્યાઓ વિશે જાણી શકશે.
૧૯	રાજ્યોની પુનરચના, મહાગુજરાત ચળવળ, ફ્રેન્ચ, પોર્ટુગીઝ શાસનની સ્વતંત્રતા, ભારત પાકિસ્તાન સંબંધો અને આજના ભારતની પરિસ્થિતિ વિશે જાણી શકશે.
૨૦	આફ્રિકા અને એશિયા ખંડનો પરિચય મેળવી શકશે.

झरुल बनरवी आडनर:-
डुटेक हुसडुडडरुड. अडड.
नू डूड डूड आडर.

आ झरुल गडु तू आवी अनुड झरुलू
डरुनलूड करुव

www.pravinvankar.com

सरुट ओडन करु.